

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र
या आठवड्यातील हवामान अंदाज
गुरुवार(23/११/२०२३) - बुधवार (29/११/२०२३)
फळ छाटणी :- १५ सप्टेंबर २०२३

स्थान	तापमान (°C)		पावसाची शक्यता	ढगांचे आच्छादन	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास) किमान- कमाल	सापेक्ष आर्द्रता %	
	किमान	कमाल				किमा न	कमा ल
नाशिक	16-17	31-32	नाशिक, दिंडोरी, ओझर, पालखेड, पिंपळगाव बसवंत, कळवण, वणी, लोणी -गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	09-10	24-29	41-49
पुणे	16-19	29-30	पुणे, फुरसुंगी, लोणी काळभोर, उरुळी कांचन, पाटस, यवत, नारायणगाव, बारामती, इंदापूर - गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	07-10	25-37	41-65
सोलापूर	17-21	31-32	सोलापूर, लातूर, औसा, वैराग, बार्शी, तुळजापूर, नान्नज, पंढरपूर- गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	10-16	20-35	46-69
सांगली	18-21	30-32	शिरगुप्पी, पळशी, मिरज, शेटफळ, वाळवा, पलूस, कवठे, खानापूर विटा - गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	12-17	28-39	52-73
विजयपुरा	17-20	30-32	विजयपुरा, चडचन, तिकोटा आणि तेलसंग - गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	11-19	32-41	56-80
हैदराबाद	18-20	29-31	हैदराबाद, मेडचल, जहिराबाद- - गुरु- बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	08-11	32-56	50-86
सातारा	17-19	29-31	सातारा, खटाव, फलटण - गुरु-बुध - पाऊस नाही.	स्वच्छ	07-09	33-45	48-80
अहमदनगर	15-18	30-31	राहाता, कोपरगाव, संगमनेर, अकोले, कर्जत, अहमदनगर, श्रीगोंदा, जामखेड- गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	11-12	22-32	47-57
जालना	14-17	31-32	अंबड, जालना, घनसावंगी, मंठा, जाफ्राबाद - गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	09-10	22-28	53-59

बुलडाणा	15-16	31-33	चिखली, बुलडाणा, सिंदखेडराजा, डी.राजा- गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	07-10	24-27	45-55
कोल्हापूर	19-22	32-34	कागल, करवीर, गगन-बावडा- - गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	07-08	35-43	60-81
बंगळुरु ग्रामीण	19-20	26-29	आणेकल, दोडबल्लापूर, बंगळुरु-पूर्व, बंगळुरु-उत्तर, बंगळुरु-दक्षिण - गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	09-14	47-73	86-94
बेलागावी	19-22	30-32	बेलागावी, गोकक, चिकोडी, अथणी - गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	08-15	38-52	60-90
बिदर	17-21	30-31	बसवकल्याण, हुमनाबाद, बिदर- गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	09-12	32-45	55-80
बागलकोट	18-20	30-31	हुंगुंड, बागलकोट, जमखंडी, मुधोळ - गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	12-20	30-40	55-84

टीप: वरीलहवामानमाहितीखालीलसंकेतस्थळांवरदिलेल्याहवामानअंदाजाचासारांशआहे

https://www.wunderground.com/?cm_ven=cgi

<https://indagrismet.gov.in/weatherdata/BlockWindow.php>

<https://www.timeanddate.com/weather/india>

भाकृअनुप-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र अचूकतेचा दावा करत नाही.

II. पाणी व्यवस्थापन

a. फळ छाटणी नंतरचे दिवस: 69

b. अपेक्षित पॅन बाष्पीभवन: 4-5 मिमी

शिफारस केलेले सिंचन प्रमाण:

1. पावसाचा अंदाज आहे. जमिनीला वाफसा स्थिती येईपर्यंत पाणी द्यावे जेणेकरून मुळे पूर्णपणे घट्ट होतील आणि पावसाळ्यात पाणी शोषू शकत नाहीत.
2. अंकुर वाढीच्या अवस्थेमध्ये (फळ छाटणीचा हंगाम), ठिबकद्वारे 6800-8500 लि./एकर/दिवसाने सर्व द्राक्ष उगवणाऱ्या प्रदेशांना पाणी द्यावे. आवश्यकतेपेक्षा जास्त वाढ झाल्यास, सिंचन पाणी अर्ध ते 3500 - 4200 लि./एकर कमी करावे आणि तरीही वाढ जास्त असल्यास, वाढ नियंत्रणात येईपर्यंत सिंचन थांबवावे आणि नंतर सिंचन सुरू करावे.

3. बंधारे ओले ठेवण्यासाठी मलचिंगगचा सराव करावा. यामुळे बांधाच्या पृष्ठभागावरील ओलाव्याचे बाष्पीभवन झाल्यामुळे रूट झोनमध्ये तयार होणारी क्षारता कमी होईल.
4. फुलोऱ्यापासून फळधारणेपर्यंत, ठिबकद्वारे 3000 लिटर/एकर/दिवसापर्यंत सिंचन करावे. वाढ नियंत्रित करणे आवश्यक आहे.
5. मणी विकासाच्या अवस्थेत, सर्व द्राक्ष उत्पादक प्रदेशांसाठी 6800-8500 लिटर/एकर/दिवस ठिबकद्वारे सिंचन करावे.

पोषक व्यवस्थापन

1. दाट कॅनोपी मध्ये इन्फ्लोरेसेन्स नेक्रोसिस ही समस्या असू शकते. बाजूच्या कोंब काढून टाकाव्यात आणि योग्य वायुवीजनासाठी सूर्यप्रकाश आत प्रवेश करण्यासाठी कॅनोपी कमी करा. कूज (फुलणे नेक्रोसिस) च्या समस्या टाळण्यासाठी/कमी करण्यासाठी कॅनोपीमध्ये पुरेसा सूर्यप्रकाश आणि हवेच्या हालचालीसाठी कॅनोपी व्यवस्थापित करावी .
2. अनावश्यक फवारण्या टाळल्या पाहिजेत कारण पानांच्या आरोग्यावर प्रकाशसंश्लेषण निर्मितीवर परिणाम होतो. याचा परिणाम घडांच्या विकासावर होईल.
3. कूज (फुलणे नेक्रोसिस) ची समस्या टाळण्यासाठी फुलोरा येण्याच्या अवस्थेपर्यंत कोणत्याही नायट्रोजन आधारित खताचा वापर करू नये.
4. सल्फेट ऑफ पोटॅश लागू न केल्यास, 15 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश लागू करावा आणि द्राक्षांचा वेलांमध्ये पोटॅशियमची पातळी वाढवण्यासाठी सल्फेट ऑफ पोटॅश फवारणी करावी. कमी तापमान आणि पावसाळी परिस्थितीत हे विशेषतः फायदेशीर ठरेल.

शूट वाढ अवस्था

1. माती परीक्षण मूल्यावर आधारित, अंकुर वाढीच्या अवस्थेत या आठवड्यात युरिया 15 किलो/एकर दोन भागांमध्ये टाकावा. जर माती चुनखडीयुक्त असेल तर या आठवड्यात युरियाऐवजी अमोनियम सल्फेट 25 किलो / एकर तीन भागांमध्ये द्यावा. पिकाच्या जोमावर अवलंबून नत्र वापराचे नियमन करावे.

2. सॉडिसिटीची समस्या असल्यास, या आठवड्यात 10 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश प्रति एकर 2 भागांमध्ये टाकावा.
3. जोपर्यंत पाने पूर्णपणे विकसित होत नाहीत तोपर्यंत कोणत्याही पर्णसंभारासाठी पोषक तत्वांचा वापर करू नये. त्यामुळे फवारणीचा अपव्यय होईल.
4. पानांच्या सहाय्याने लावावयाच्या पोषक घटकांचे प्रमाण, च्या आकारावर अवलंबून असते.
5. जर पीक 5 पाने ते बहर येण्यापूर्वीच्या अवस्थेत असेल, तर माती परीक्षण मूल्यावर आधारित झिंक सल्फेट आणि फेरस सल्फेट 15 किलो / एकर वापरावाबोरॉनचा वापर जर माती परीक्षण मूल्य कमी असल्याचे दर्शवित असेल आणि सिंचनाच्या पाण्यात बोरॉन नसेल तरच केला पाहिजे. जर खरड छाटणी करताना, पेटीओल चाचणीमध्ये बोरॉनची कमतरता असल्याचे सांगितले तर माती परीक्षण मूल्यानुसार 1.5 किलो ते 5 किलो बोरॉन द्यावा एका वेळी एक किलो बोरॉन टाकावा.
6. पीक 5 पाने ते बहरण्यापूर्वीच्या अवस्थेत असल्यास 10 किलो मॅग्नेशियम सल्फेट प्रति एकर द्यावे.
7. माती चुनखडीयुक्त असल्यास, सल्फेट ऑफ पोटॅश आणि मॅग्नेशियम सल्फेट 2-3 ग्रॅम/लि ची फवारणी पानांच्या वयानुसार फुलण्याच्या पूर्व अवस्थेत करावी.

भारताय कृषा सशाधन पारिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष सशाधन केंद्र

फुलोरा ते सेटिंग अवस्था:

1. कूज (फुलणे नेक्रोसिस) च्या समस्या टाळण्यासाठी फुले येण्याच्या अवस्थेपर्यंत नत्रावर आधारित कोणतेही खत घालू नये.
2. या आठवड्यात 3-4 किलो फॉस्फोरिक ऍसिड दोन ते तीन भागांमध्ये टाकावा. लक्षात ठेवा की सिंचनाच्या पाण्याचा सामू 6.0 च्या जवळ असावा. किंवा सुरुवातीच्या खताची मात्रा म्हणून एसएसपी 125 किलो/एकर लागू करावा. फॉस्फरसचे निर्धारण कमी करण्यासाठी एसएसपी शेणखत/कंपोस्टमध्ये मिसळावे.
3. सल्फेट ऑफ पोटॅश लागू न केल्यास, फुलांच्या अवस्थेत कमी तापमान आणि ढगाळ वातावरणाचा अंदाज असल्यास 15 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश द्यावे.
4. देठ परीक्षण चाचणी: 70% कॅम्पफॉल अवस्थेवर, देठ नमुने पोषण परीक्षण साठी घेतले पाहिजेत. नमुन्यासाठी गुच्छाच्या विरुद्ध असलेली पाने घ्यावीत.

मणी वाढीची अवस्था:

1. मणी सेट केल्यानंतर, सुरुवातीला 2 किलो फॉस्फोरिक ऍसिड आणि त्यानंतर 5 किलो 12-61-0/एकर वापरावा.
2. मणी चा आकार 2-4 मिमी असल्यास, 2 ग्रॅम कॅल्शियम क्लोराईड / कॅल्शियम नायट्रेट प्रति लिटर फवारणी करावी. चांगल्या शोषणासाठी जिब्बेरलिक ऍसिड ची (शक्यतो पुढच्या दिवशी) लगेच फवारणी करावी.
3. जर मणी चा आकार 5-8 मिमी असेल तर 2 ग्रॅम कॅल्शियम क्लोराईड / कॅल्शियम नायट्रेट प्रति लिटर फवारणी करावी. चांगल्या शोषणासाठी जिब्बेरलिक ऍसिड ची (शक्यतो पुढच्या दिवशी) लगेच फवारणी करावी.
4. 8-10 मिमी बेरीच्या आकारानंतर, अमोनियम सल्फेट 25 किलो /एकरच्या रूपात 4 भागांमध्ये चुनखडीयुक्त जमिनीत आणि युरिया 15 किलो /एकर इतर जमिनीत 3 भागांमध्ये नायट्रोजनचा वापर सुरू करावा. पुढील दोन आठवडे 3-4 भागांमध्ये सल्फेट ऑफ पोटॅश किंवा 0-0-50 25 किलो / एकरसह याचा पाठपुरावा करावा.

III. कॅनोपी व्यवस्थापन

द्राक्षबागेत या आठवड्यात केल्या जाणाऱ्या उपाययोजना

१) फुलोरा अवस्थेतील द्राक्षबाग:

या द्राक्षबागांमध्ये पावसाचे वातावरण असल्यास घड कुजण्याची आणि बुरशीच्या संसर्गाची समस्या गंभीर बनू शकते. त्यामुळे, गाढ नसलेल्या अतिरिक्त फुटी ताबडतोब काढून टाकल्यास कॅनोपी मधील आर्द्रता कमी होण्यास मदत होईल. फुटी काढून टाकल्यानंतर लगेच, पुढील संसर्ग टाळण्यासाठी कॉपर बेस बुरशीनाशकाची फवारणी करावी. झिंक, बोरॉन आणि पोटॅशियमची फवारणी केल्यास वेळ मजबूत होईल.

२) बहरपूर्व अवस्थेपासून ते फुलोऱ्याच्या अवस्थेतील द्राक्षबाग:

जीए ३ ची दुसरी फवारणी कोरड्या वातावरणातच करावी. फुटीवरील खालची २ ते ३ पान काढून टाकल्यास हवा खेळती राहिल आणि बुरशीनाशकाचा प्रसार चांगल्या प्रमाणात होईल. पाऊस पडल्यानंतर, द्राक्षबागेवर भुरी रोगाचा प्रादुर्भाव होऊ शकतो. त्यासाठी, ट्रायकोडर्मा फॉलीअर स्प्रेद्वारे किंवा ठिबकद्वारे ड्रॅचिंग केल्यास रोगाची लागण कमी होण्यास मदत होईल.

३) मणी सेटिंग ते ८ मिमी असताना करावयाची कामे:

द्राक्षबागेत जेथे मणी सेटिंग पूर्ण झाली आहे, त्याबागेत घड विरळणी करणे आणि मण्याची विरळणी करणे

महत्वाचे आहे. उच्च प्रतीचे बेदाणे, स्थानिक बाजारपेठ आणि निर्यात मिळावी यासाठी ठराविक घड राखून ठेवावेत. प्रति घड मण्याची संख्या, घड प्रकार, द्राक्षजात इत्यादींवर आधारित असते. रेड ग्लोब आणि नानासाहेब पर्पल सीडलेस, प्रति घड मण्याची संख्या ६५-७० असावी. थॉम्पसन सीडलेसच्या बाबतीत, ११०-१२० मणी असावेत.

४) घडांच्या विकासासाठी पानांची आवश्यकता:

घड विकासासाठी पानांची गरज खूप महत्वाची असते. ५०० ग्रॅम घड (११०-१२० मणी) विकसित करण्यासाठी, एका फुटीवर १६०-१७० चौरस सेमी पानांचे क्षेत्रफळ असलेले एकूण १२ पाने असावीत. एका पानाच्या आधाराने अंदाजे ६-८ मणी तयार होतात. पानांची गरज मणी सेटिंग पूर्ण होईपर्यंत करता येते. त्यामुळे पानांची आवश्यकता पूर्ण करण्यासाठी फुलोरा अवस्थेच्या अगोदर नत्रयुक्त खताचा वापर करावा. खताची आवश्यकता फुटीच्या टोकाच्या वळणावर अवलंबून असते.

IV. रोग व्यवस्थापन

भारतीय कृषी संशोधन पारिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र

फळ छाटणीनंतरचे दिवस	रोगांचाधोका			
	केवडा	भुरी	बुरशीजन्यकरपा	इतर
69	मध्यम	कमी	मध्यम	जीवाणू करपा- कमी. तांबेरा-नाही

द्राक्ष उत्पादक प्रदेशात काही तुरळक पावसामुळे बुरशीचा प्रादुर्भाव होऊ शकतो. अमिसुलब्रोम @ 0.375g/L+ मॅन्कोझेब 75WP@2g/L(टॅक-मिक्स) किंवा Dimethomorph@1g/L+mancozeb 75WP@2g/L(टॅक-मिश्रण) किंवा Iprovalicarb+propin@2.25 सारख्या पद्धतशीर बुरशीनाशकांच्या डाउनी बुरशी नियंत्रणासाठी. g/L किंवा Mandipropamid@ 0.8g/L वापर केला जाऊ शकतो . तथापि, पाने ओले असल्यास वापर करू नये. प्रथम पाने सुकवण्याचा प्रयत्न करावा आणि नंतर बुरशीनाशकांचा वापर करता

येईल. नाशिकच्या काही भागात जेथे सकाळच्या वेळी दव पडते, तेथे मॅन्कोझेब @ 3-5 kg/acre ची धुरळणी केली जाऊ शकते. 35-40 दिवसांच्या बागेमध्ये हेक्साकोनाझोल किंवा डायफेनोकोनाझोल @ 1ml/L ची एक फेरी दिली जाऊ शकते. ज्या भागात तापमानात अचानक घट होते तेथे पावडर बुरशी दिसू शकते आणि सल्फर @ 2-2.5g/L वापरला जाऊ शकतो. मेट्राफेनोन किंवा फ्लुओपायराम + टेब्युकोनाझोल किंवा सायफ्लुफेनॉमिड किंवा पॉलीऑक्सिन डी जस्त मीठ यांसारख्या पावडर बुरशीच्या विशिष्ट बुरशीनाशकांची एक फेरी त्यांच्या संबंधित डोसमध्ये दिली जाऊ शकते. एम्पेलोमायसेस क्विस्कालिस किंवा बॅसिलस सबटिलिसचा वापर पाऊस पडल्यानंतर लगेच केला जाऊ शकतो.

V. कीड आणि लाल कोळी व्यवस्थापन

वाढीची अवस्था: फळ छाटणीनंतर फुलोरापूर्वीच्या अवस्थेपासून ते मणी स्थापनापर्यंत

- अळी आणि थ्रिप्सचा प्रादुर्भाव झाल्यास, इमामेक्टिन बेंझोएट 5 एसजी @ 0.22 ग्रॅम प्रति लिटर किंवा सायनट्रानिलिप्रोल 10 ओडी @ 0.7 मिली प्रति लिटर पाण्यात मिसळणे प्रभावी आहे.

- उडद्या व्यवस्थापनासाठी, इमिडाक्लोप्रिड 17.8 SL @ 0.4 ml/L किंवा स्पिनोसॅड 45 SC @ 0.25 ml प्रति लिटर पाण्यात रात्रीच्या वेळी प्रभावी आहे.

- द्राक्षबागांमध्ये मध्यम प्रमाणात मेलीबगचा प्रादुर्भाव होऊ शकतो. मेलीबग नियंत्रणासाठी क्लोरपायरीफॉस, डायक्लोरव्होस, मेथोमाईल, प्रोफेनोफॉस इत्यादी कोणत्याही विस्तृत स्पेक्ट्रम कीटकनाशकांची फवारणी करू नका. उच्च आर्द्रता नैसर्गिक शत्रूंच्या विकासास अनुकूल करेल जे हळूहळू मेलीबगस मारतील. रासायनिक फवारणी आवश्यक असल्यास, वनस्पती धुण्यासाठी बुप्रोफेझिन 25 SC @ 1.25 + मेटार्हिझियम अॅनिसोप्लिया 3 मिली प्रति लिटर पाण्यात मिसळा.

- सांगली परिसरात ऍफिडचा प्रादुर्भाव आढळून आला आहे, इतर कीटकांसाठी वापरल्या जाणाऱ्या नियमित कीटकनाशकांमुळे देखील ऍफिड्स नष्ट होऊ शकतात. एंटोमोजेनस बुरशीची फवारणी, लेकॅनिसिलियम (=व्हर्टिसिलियम) लेकॅनील देखील प्रभावी आहे.

- सांगली, सोलापूर, नाशिक, पुणे, विजापूर द्राक्ष क्षेत्रामध्ये स्टेम बोअरर (लाल रंगाच्या अळ्या) च्या नवीन प्रजातींचा प्रादुर्भाव सालीखाली दिसून येतो. मोकळी साल काढून टाका आणि मेटार्हिझियम अॅनिसोप्लिया @ 3 मिली/लिटर सह मुख्यतः कॉर्डन आणि मुख्य खोड आणि झाड चांगले धुवा.